

NAUKA HARMONJI.

XXI.

(Ciąg dalszy).

Na III-cim stopniu znajduje się akord mollowy:

Jest on pokrewny z *D*, gdyż ma z nią dwa wspólne tony, mianowicie wielką tercję:

Jest więc paralełą *D*; znak *Dp*. Ma jednakowoż z *T* również dwa tony wspólne, mianowicie małą tercję:

Parę akordów (jeden durowy, jeden mollowy) o wspólnej małej tercji

nazywamy medjantowemi. Możemy więc nazwać akord III-ciego stopnia medjantą *T*; znak *Tm*.

1) *T* *Tm* *S* $D_4^6 \frac{5}{3}$ 7 *T* 2) *T* *Tm* *Sp* $D_4^6 \frac{5}{3}$ 7 *T* 3) *T* *Tm* *Sp*

1) Po *Tm* w pozycji kwintowej następuje *S*; w innych zaś pozycjach [2), 3)] *Sp* (w przewrocie 6). Uwaga: *h* traci charakter nuty prowadzącej i opada; dowód, iż akord ma funkcję toniczną

T *S* *Dp* *T* *T* *S* *Dp* *T*

Wiarygodność tej kadencji musi być poparta rytmicznie skróceniem wartości akordu *Dp* i melodyjnie nieregularnym prowadzeniem głosów.

Akord III-ciego stopnia jest więc funkcyjnie dwuznaczny. Jego przynależność funkcyjna niezawsze da się rozstrzygnąć. Pewne jest tylko: jeżeli po nim przychodzi *S* lub *Sp* wówczas ma funkcję *Tm* (nie łączymy bowiem *D-S*), w każdym innym zaś wypadku może mieć funkcję *Dp*. W tem ostatniem znaczeniu używa go się jak *Sp*, t. zn. z częstem podwojeniem tercji, jakoteż przeważnie w przewrocie sekstowym. Pozatem podwaja się również prymę; kwinty — jako nuty prowadzącej — nie podwaja się.

Stosownie do tej funkcyjnej dwuznaczności mamy dwie odmienne kadencje z tym akordem:

Na VI-tym stopniu znajduje się akord mollowy:

Jest on pokrewny z *T* jako *Tp*

zaś z *S* jako *Sm*

Jest on więc funkcyjnie dwuznaczny. Funkcję *Tp* ma zawsze po *D*; w tej formie jest zastosowany w bardzo ważnej kadencji zwanej z wodniczą. Na końcu zwykłej kadencji zamiast *T* zjawia się jej zastępca *Tp*. Wszystkie głosy poruszają się jak zwykle, tylko bas zwodzi wznosząc się stopniowo. *Tp* w tym wypadku ma bezwzględnie podwojoną tercję, która jest prymą *T*. Dla uzyskania rzeczywistego zakończenia następuje jeszcze raz cała kadencja od *S*.

T S $D_4^6 \frac{5}{3} 7$ Tp *)S $D_4^6 \frac{5}{3} 7$ T

The musical score consists of two systems. The first system has two staves: the upper staff is in Treble Clef (T) and the lower staff is in Bass Clef (S). The second system also has two staves: the upper staff is in Treble Clef (Tp) and the lower staff is in Bass Clef (S). Above the first system, the instrument abbreviations are T S $D_4^6 \frac{5}{3} 7$ Tp *)S $D_4^6 \frac{5}{3} 7$ T. The notation includes chords and individual notes for each instrument.

*) w tym miejscu możnaby zatrzymać c w sopranie (uczniowie to przeważnie robią!), ale jest to nierozsądne, bo zmiana powinna być przede wszystkim w sopranie.

Wszystkie kadencje ćwiczyć na piśmie i na instrumencie we wszystkich pozycjach i wszystkich tonacjach durowych.

(C. d. n.)